

DZIENNIK POMORSKI



PRZEDPŁATA:

Miesięcznie w ekspedycji	2,55 zł.
Z odnośzeniem i w agencjach	2,65 "
Na pocztę, już z odnośzeniem	2,89 "
Kwartalnie w ekspedycji	7,65 "
Na pocztę, już z odnośzeniem	8,87 "

Strajki i inne wypadki zwalniają Wydawnictwo z dostarczania numerów bez zwrotu części kwoty abonamentowej.

OGŁOSZENIA:

na 4 stronie 6 lam. od wiersza mm. lub jego miejsca 15 gr., na 3 str. 30 gr., na 2 str. 60 gr. Dla W. M. Gdańska te same liczby w gułdach. Tłumaczenia i ogl. skomplikowane o 20 proc. drożej. Ogl. z innych krajów płatne tylko w walucie tychże. Terminowego ogłoszenia — — — — — się nie gwarantuje.

Ogłoszenia przyjmuje się do godz. 9 przed poł.

Sobota: Pankracego
Niedziela: 5 po Wielk.

CHOJNICE, niedziela, dnia 13. maja 1928 r.

Słońca wschód 4.08 zachód 19.45
Księżycy wschód 1.48 zach 11.01

Czego Polska żąda od swych partyj?

II.

„Stronnictwo Narodowe” stoi na gruncie katolickim i wszechpolsko - narodowym, a przytem jej twórca p. Roman Dmowski jest wielkim Polakiem i wielkim obywatelem. Za niemieckich, austriackich i rosyjskich czasów zjednoczył Polaków wszystkich pod hasłem jedności narodowej, to jest pod hasłem wspólnej jednolitej pracy wszystkich trzech ówczesnych zaborów dla wyrobienia w całym polskim narodzie zgodnych myśli zgodnych dążeń do pracy nad wyswobodzeniem ojczyzny, i do wysiłków nad wywalceniem jej niepodległości. Ten wielki program oparł wówczas p. Dmowski na zdrowym gruncie demokratycznym, to znaczy wezwał do pracy wszystkie warstwy i wszystkie stany na równych prawach społecznych i narodowych. Miał ten program dla nas Polaków pod byłym zaborem pruskim duże braki i wady, zarzucano mu nawet wówczas dążności kulturalkamfowe, ale to minęło i wyglądało się, a te niedostatki w swej istocie rzeczy nie tak rażące, ażeby mogły być szkodliwie wielkości programu ówczesnej Narodowej Demokracji. Owoce pracy Nar. Dem. okazały się przy odradzaniu się Polski przedewszystkiem w tem, że stworzyły wielki a przytem zwarty obóz narodowo - demokratyczny w narodzie i w Sejmie. To jest taka zasługa, że o niej będzie pisała historia, bo nie wiadomo, co by się było z tem niemowleciem polskim stało, przy ówczesnym socjalizmie i bolszewizmie, gdybyśmy wówczas nie byli mieli w Sejmie owych 220 czy nawet więcej posłów, związanych we wielkim stronnictwie Narodowej Demokracji, którzy wiedzieli, czego chcieli, którzy mieli z czasów przedwojennych wyszkolone przekonanie, że Polska musi być i pozostać krajem katolickim, narodowym i jednolitym. Ta wielka myśl polska zwyciężyła, a to jest przeważnie zasługa Narodowej Demokracji. Te wszystkie katolickie i narodowe stronnictwa, co się później potworzyły, powstały na tym gruncie który został — że się tak wyrazimy — umierzwiwym w czasie przedwojennym zdrową łącznikową pracą narodowej Demokracji. Gdy Polska z wiekowej trumny powstała, naród wychowany w zgodnej myśli demokratycznej, wiedział, jak ją powitać i jak jej bronić przed podziemnymi siłami, które zaraz z góry czerwonymi ministrami i czerwonymi chorągiewkami czyhały na zduszenie jej współczesnego poślannictwa.

Dmowski był zatem wychowawcą współczesnej Polski. Tu on ma więcej zasług. Jak my przynajmniej sądzimy — jak przy samych układach w Paryżu o przyszłe granice Polski.

Ale Narodowa Demokracja nie była przed wojną i podczas wojny partją, ale była ruchem narodowym. Obecnie jest ona partją polityczną. Ruch narodowy a partja narodowa to są dwie różne rzeczy, a przywódcy Narodowej Demokracji myślą, że to jest jedno i to samo. Dopóki Narodowa Demokracja była ruchem w narodzie polskim, byli za nią wszyscy, bo oprócz monarchistów socjalistów i komunistów wszyscyśmy są narodowymi demokratami w znaczeniu wszechpolskim, a zatem i ci, którzy są w rolniczych partjach, czy one nazywają się „Wyzwoleniem”, czy Partją Chłopską — czy inaczej, a dalej, ci to są w robotniczych partjach, jak Narodowa Partja Robotnicza, jak Chrześcijańska Demokracja itd. Narodowa Demokracja przedstawiała wówczas prawie cały naród.

Obecnie jest Narodowa Demokracja partją polityczną, więc nie może być narodem, ale może liczyć na poparcie tylko tych wyborców, którzy się piszą na jej program, a że ten program nie zgadza się z obozem marszałka Piłsudskiego więc

W Sejmie znowu zatargi z rządem. — Budżet wojskowy.

W komisjach zaszły dwa zatargi, które niewiadomo jak się jeszcze zakończą. W komisji prawniczej 19 głosami posłów Narodowej Demokracji, socjalistów i mniejszości przeciw 12 głosom stronnictw rządowych i z nimi sprzymierzonych przyjęto uchwałę, że Sejm może własną uchwałą skasować dekret Prezydenta Rzeczypospolitej. Na razie niewiadomo, co z tego wyniknie.

W komisji budżetowej wybuchł znowu zatarg z przewodniczącym posłem Byrką, który protestował przeciw przewlekaniu obrad niepotrzebnymi mowami, zwłaszcza politycznymi. Pierwszy zatarg został załagodzony w czwartek, ale w dzień minut poseł Byrka opuścił znowu posiedzenie, bo przemawiający pos. Prager nie zastosował się do jego życzenia.

Na piątkowym posiedzeniu komisji budżetowej rozpoczęto obrady nad budżetem wojskowym. Przemawiał w miejsce nieobecnego ministra wojny marszałka Piłsudskiego wiceminister general Konarzewski, który dał jasny obraz wysiłków i postępów, których w ostatnich 2 latach dokonano przy wojsku pod względem organizacyjnym i administracyjnym. Dla tem sprawniejszej kontroli i rozbudowy aparatu wojskowego utworzono Komitet Obrony Państwa. Przeprowadzono gruntowne studia nad skróceniem czasu służby wojskowej, co się okazało jednakowoż na razie przedwczesnym z przyczyny trudności skar-

bowych. Rozbudowano za to aparat przysposobienia wojskowego oraz usprawniono kształcenie żołnierzy i rozbudowano szkoły wojskowe. Zwłaszcza rok ubiegły był rokiem wyjątkowej pracy w dziedzinie ulepszeń i usprawnienia pracy wojskowej.

Sprawozdawca budżetu poseł Kościakowski referował, że budżet wynosi we wydatkach 744,965.788 zł., a oprócz tego na przedsiębiorstwa i wytwórnie 19.120.000 zł. Omawiał dalej potrzeby wojska. Pomiędzy innymi brak konnicy jeszcze 20 tys. koni. Cały sprzęt artyleryjski wykonywany bywa w kraju. Pomimo wysokich wydatków robi się oszczędności. W ciągu niespełna 2 lat rozpuszczono 1326 oficerów. Przedewszystkiem starać się należy o to, ażeby przemysł prywatny rozbudowywał do potrzeb wojennych, ponieważ przemysł wojenny nie może na wypadek wojny wymaganiom sprostać. Mówił dalej sprawozdawca o krzywdzących skarb państwa pozawieranych umowach z rozmaitemi niewyrażnymi spółkami, jak „Nitrat”, „Pocisk”, „Frankopol” i inne. To się powoli kończy, bo państwo przy pomocy kapitałów rządowych uruchomiło nowe placówki przemysłowe. W końcu sprawozdawca nadmienił, że rząd starać się będzie, by budżet wojenny był w przyszłym roku, o ile możliwości, we wydatkach niższym od obecnego.

Jak Niemcy z Polakami postępują w Gdańsku?

W Gdańsku odbywały się ubiegłej niedzieli zawody sportowe pomiędzy polsko - gdańskim klubem „Gedania” a niemieckim z Nowego Portu. Niemiecki sędzia sportowy, nacjonalista Nauersberger spokojnie przyglądał się, jak gracze niemieccy kaleczyli rozmyślnie graczy polskich. Dalej 1500 widzów niemieckich przyglądało się spokojnie, jak gracze niemieccy odkopywali się całą bezczelnością podrzucaną wedle zwyczaju chorągiewkę polską. Publika niemiecka przyklaskiwała nawet z całym zadowoleniem graczom niemieckim za to bohaterstwo. Przy wychodzeniu

z boiska jeden z graczy klubu gdańskiego z Nowego Portu rzucił się na 14-letniego chłopca Polaka, bijąc kilkakrotnie pięścią w twarz. Tu publiczność wyrażała oburzenie, ale sędzia oświadczył, że niczego nie widział i odmówił wyjaśnienia sprawy. Gazety niemieckie gdańskie zwyczajem niemieckim przemilczają całą sprawę, pisząc jedynie, że grę prowadzono w sposób nieodpowiadający regułom sportowym.

Tak postępują Niemcy z Polakami w Gdańsku.

piłsudczycy do niej nie należą. Robotnicy, chcieli mieć własną partję jako ich zdaniem najodpowiedniejszą dla siebie, więc poszli do enpeeru, rolnicy poszli do rolniczych partyj, a przy Narodowej Dem. zwącej się Związkiem Ludowo - Narodowym pozostali ci, którzy mają wszechpolskie interesy na oku, jak wielki przemysł i handel, w części wielkie rolnictwo, kupiectwo, większa część duchowieństwa itd.

Jeżeli zatem Narodowa Demokracja pragnie z pożytkiem dla narodu pracować, to nie może tak postępować, ażeby inni do niej przychodzili albo traktować inne stronnictwa jakby nie były, lub gorsze od siebie, ale musi wchodzić z nimi w łączności i to nie tylko w łączność z jakiejś tam konieczności, ale w łączność jako równymi sobie i bratnimi.

Partje są własnością narodu, a nie odwrotnie. Naród je tworzy i naród je kasuje podług tego, czy są mu potrzebne czy nie. Narodowa Demokracja, tworząc zatem czy to „Obóz Polski” czy obecne „Stronnictwo Narodowe” powinna była się wprawdzie narodu pytać, czy znajdzie należyty grunt pod nogami. „Obóz Polski” tego gruntu w społeczeństwie niema, bo chce być ruchem narodowym, obecne „Stronnictwo Narodowe” zamierza jako partja być również ruchem narodowym. Oba stronnictwa mają bronić zagrożonej rzekomej myśli jedności narodowej w Polsce, którą Narodowa Demokracja przed wojną stworzyła. Ale „Stronnictwo Narodowe” chybia również zadania.

Dziś bowiem rozwój lub zanik myśli narodowo - polskiej i katolickiej w Polsce zależy nie od jakiegoś ruchu, jak wstrzemięźliwość nie zależy

w swej podstawie od związków antyalkoholowych. Partje muszą być ściśle polityczne, nie mogą zaś być polityczno państwowymi te stronnictwa, które chcą być równocześnie ruchem społecznym - narodowym.

Nowe „Stronnictwo Narodowe” nie może mieć na razie powodzenia, bo wyszło nie z woli i potrzeby społeczeństwa, ale z woli i dekretu jednego człowieka czy kilku osób. Nie może mieć powodzenia większego nawet wtenczas, chociażby wiecie i zebrania urządz. ażeby znaleźć grunt pod nogami, bo program jego opiera się nie o żywotne konkretne potrzeby kraju i narodu, ale o rzekome zagrożone interesy myśli polskiej i narodowej. Nie może wreszcie znaleźć oparcia o społeczeństwo dla tego, że jest dalszym ciągiem „Obozu Polskiego” z którym ma bliźniacze podobieństwo.

Myśl polska i narodowa odrodziła Polskę, ale nie odrodziła jeszcze narodu, nie odrodziła jeszcze jego kultury, nie popchnęła jeszcze narodu na odpowiednie drogi cywilizacyjne. To może zdziałać zgodny wysiłek całego narodu, a ten zgodny wysiłek ujawni się wtenczas, gdy będziemy się posuwali nie od siebie, ale ku sobie gdy będziemy zatem prowadzili politykę dośrodkową w naszych stronnictwach, gdy więc nie będziemy szukali lekarstwa w nowych tworcach, nie mających swego łącznika w istniejących stronnictwach narodowych — ale gdy będziemy się starali zbliżyć się do siebie i gdy zdołamy znaleźć złoty most prawdziwie szczęśliwej pracy dla kraju i narodu. W takiej jedynie pracy tkwi okrzepnięcie myśli narodowej w Polsce, a zarazem rozbudowanie jej powolne w lepszych formach partyjno - narodowych.



„VESTA“

Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń od Ognia i Gradobicia w Poznaniu. Największe w Polsce Towarzystwo Ubezpieczeń Gradowych. Zbiór premji za r. 1927 zł 3 980 000
Wypłacono odszkodowań za lata 1924 — 1927 około 10 milionów.

Ubezpiecza ziemiopłodny od gradobicia w/g różnych do wyboru korzystnych i praktycznych systemów: systemem repartycyjnym (z dopłatą) oraz systemami bez dopłaty.

Przyjmują wnioski i wystawiają polisy Oddziały:

w Grudziądzu, Plac 23 stycznia 10, Bydgoszczy, ul. Dworcowa 73, Katowicach, ul. 3 Maja 36, Krakowie, ul. Straszewskiego 28, Lublinie, Krakowskie Przedmieście 39, Lwowie, ul. Długosza 1, Poznaniu, ul. Ratajczaka 36, Warszawie, ul. Mazowiecka 13.

Café Radke

Cukiernia i restauracja.
Chojnice, ul. Człuchowska 22.

W niedzielę, dn. 13 maja br.
począwszy od godz. 4-tej po poł.

koncert

wzmocniona orkiestra

Dziennie świeże pączki i ciastka,
wyborne napoje i wina najlepszej jakości.



Chorzy na płuca

Tysiące już wyleczonych!
Zażądajcie natychmiast książkę, omawiającą moją

Nową sztukę odżywiania,
która już wielu uratowała. Może być stosowaną przy zwykłym trybie życia i przyczynia się do szybkiego zwalczania choroby, nocne poty i kaszel znikają, waga ciała zwiększa się i stopniowy proces wapnienia uleczają chorobę.

Powagi

na polu wiedzy lekarskiej potwierdzają skuteczność mojej metody i chętnie ją stosują. Im wcześniej rozpoczyna się stosowanie, mojego sposobu odżywiania tym wyniki są lepsze.

Zupełnie darmo

otrzymacie moją książkę w której zawarte są wiadomości naukowe, ponieważ mój nakładca wysłał gratis tylko

10.000 egzemplarzy

przeto napiszcie natychmiast, abyście się stali również szczęśliwymi odbiorcami

Georg Fulgner, Berlin-Neukölln
Ringbahnstrasse 24. Oddział 610.

KINO NOWOSCI

W sobotę o 8¹⁵ w niedzielę o 6 i 8¹⁵
(12. i 13.)

Najwspanialsze arcydzieło obecnego sezonu

Hotel Imperial

8 aktowy dramat na tle wojny rosyjsko —
austriackiej 1914-1918 r. według rozgłośnej powieści

„Ludwika Biro“.

W roli głównej: nasza rodaczka

Pola Negri,

która w tym filmie staje u szczytu swego talentu. Partnerami jej są: **James Hall** i **George Slegmann.** Film powyższy osiągnął rekord w całej Europie, u nas w Polsce w samej Warszawie podziwiali to arcydzieło 268.000 osób.

Ceny miejsc: zł 2, 1,50 i 1.

Bilety ulgowe nieważne! 1059

RESTAURACJA LESNA

Krause — Wilhelmina
Dziś w niedzielę o godzinie 6:30

koncert ranny

Po południu od godz. 3.30

koncert przy kawie i dancing w ogrodzie.

Wieczorem od godziny 8-mej do 11-tej dancing w sali.

Uczni

stolarskich
przyjmie zaraz 1044
Grzybowski
mistrz stolarski, Brusy.

Pianino

krzyżowe berlińskie sprzedam tanio z powodu wyjazdu. 1061
Dąbrowski, Strzelecka 1.



Piegi

zółte plamy opaleniźne usuwa pod gwarancją aptekarza J.

Gadbuscha

„Axela“ krem od piegów pół szklaka 2,50 złotych cały szklak 4,50 zł. do tego mydło „Axela“ 1 kaw. 1,25 zł 3 kaw. 3,50 zł. Do nabycia w następujących drogerjach i aptekach:

- Apteka K. Zak, Chojnice
- Br. Hubert, Chojnice
- Fa. Paetzold, właśc. Kłosko, ski Chojnice, Rynek
- K. Tarkowski, Chojnice
- St. Wawrzynowicz, Tuchola
- Drogerja pod Aniołem
- E. Wendt, Kościerzyna, Apteka
- J. Naatz, Sepólno, Apteka pod Białym Orłem i drogerja
- Maksymilian Wenda, Brusy.
- St. Sojecki, dawn. K. Hubert, Kościerzyna, Centralna Drogerja.

Cegłę

waplenno-plaskow.
odda stale po cenach konkurencyjnych.

ceglarnia Waplenno Plaskowa Nlechorz p. Sepólno. 1051



OSZCZĘDNOŚĆ jest podstawą dobrobytu.

Oszczędności od złotego począwszy przyjmujemy i oprocentowujemy korzystnie.

Otwieramy

rachunki bieżące i czekowe.
Za zobowiązanie Powiatowej Kasy Oszczędności odpowiada powiat Chojnicki całym swoim majątkiem i całą siłą podatkową.

Powiatowa Kasa Oszczędności Chojnice (Starostwo)

Pupilarnie pewna instytucja pod gwarancją powiatu Chojnickiego. **Tel. 16.**

Oszczędność i praca ludzi wzbogaca

PIANINA

od artystów uznane, premjowane **ZŁOTYM MEDALEM** kupuje się najkorzystniej

w Centrali Pianin Bydgoszcz

Tel. 17-38. ul. Pomorska 10. Tel. 17-38.

Ceny bezkonkurencyjne. Dogodne warunki zapłaty. Zastępstwo: Łódź i Lwów.

Polecam 20 dzielnych murarzy

poszukują zaraz **Zakłady Przemysłowe F. Wierchert jun. Starogard.**

Olej do podłogi

pierwszorządny gatunek bez nieprzyjemnego zapachu po najtańszej cenie dla szan. urzędów **cenę ulgową** poleca

BRACIA HUBERT właśc. J. Hubert Rok zał. 1894. Tel. 219 ul. Gdańska 18.

B. Landowski Chojnice handel drzewa.

Sprzedam sypialnie, stoły, krzesła itd.

Mieklewiczka 29. I. p.

Bogaty wybór!

Sukien jedwabnych, sukien a la Garçon sukien woalowych, sukien z jedwab. do prania, sukien kretonowych, sukien rypsovych do prania.

Nadszedł nowy transport

Juliusz Schreiber

Rynek 17. Chojnice Telefon 48.

Bogaty wybór!

Sukien popelinowych, sukien rypsovych wełn., bluzek jedwabnych, bluzek woalowych i opalowych, bluzek rypsovych i kretonowych, jumpry jedw. i wełniane

